

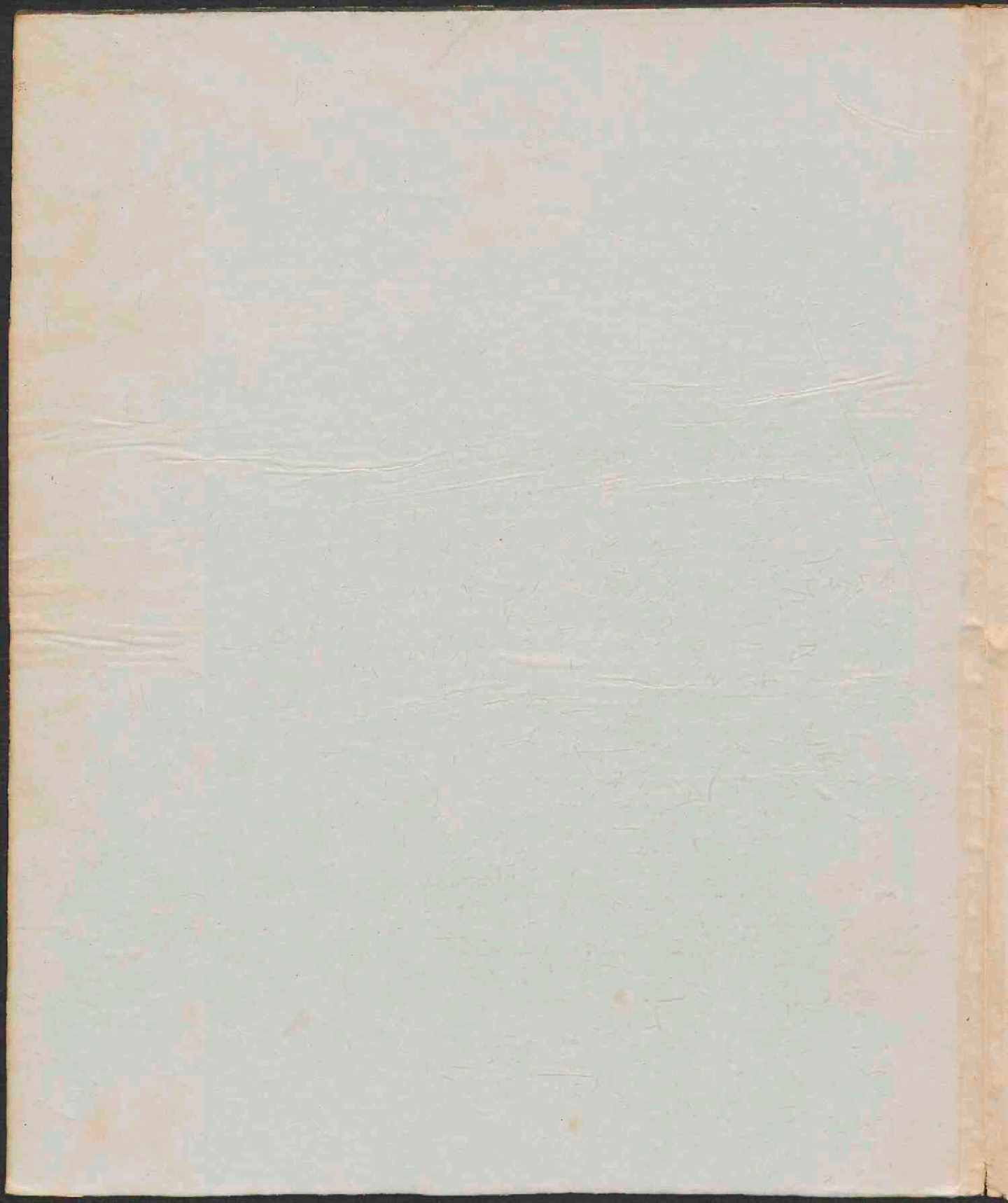

Edict des koninghs verbiedende eenige publike oeffeninge vande gepretendeerde gereformeerde religie in s?n r?ck te doen

<https://hdl.handle.net/1874/274385>

R.B.
12293.
1685

EDICT

DE

KONINGHS

Verklaert dat de Koninklijke Akademie van Wetenschappen
in Amsterdam, op den 17den Junij 1781, de volgende
Resolutie heeft genomen.

De Koninklijke Akademie van Wetenschappen
in Amsterdam, heeft de volgende Resolutie
genomen.

De Koninklijke Akademie van Wetenschappen
in Amsterdam, heeft de volgende Resolutie
genomen.

3 1/2
Nederlandsche
250000

KB12293

EDICT

Des

KONINGHS

Verbiedende eenige Publike Oeffeninge vande gepretendeerde Gereformeerde Religie in sijn Rijk te doen.

Geregistreert inde Kamer der Vacatien op den
22. October 1685.

Overgeset na de Copie, gedrukt tot PARYS,
By JACQUES LANGLOIS, Drucker van de Koningh/
woonende in de Sint Jacob-straet / in Sinte Vincent / 1685.
Met Privilegie van sijn Majesteit.

KAB 12293

Edict des Konings.

LOUYS, door de Genade Godes / Koningh van
Byzantickrijck en Nabazre / alle jegenwoordige ende
toekomende / Salut. De Koning Henrick de Grootte,
onsen Groot-vader / van glorieuse memorie / wil-
lende beletten dat de Byede / welke hy / voor sijne
Onderdanen / geprocureert hadde / niet soude getroubleert
worden / ter oorsake van de gepretendeerde Serefozmeerde
Religie / soo als sulcks was voorgeballen onder de Kegee-
ringe van de Koningen sijne Voorfaten / te meer om dat ge-
dachte sijne Onderfaten soo veel geleden hadden / soo door de
Binnenlandische als Uytlandische Oorlogen / hadde door
sijn Edict / gegeven te Nantes / in de Maend April 1598.
gereguleert het belept / dat men / ontrent die van de Ke-
ligie / soude houden ; Haer aengewesen de plaetsen / in de-
welcke sy deselve souden mogen offenen ; Extraordinaire
Rechter / aengesteld / die hare verschillen souden beslichten /
ende eyndelijck / door particuliere Articulen / sozge geda-
gen voor alles / wat hy / noodigh oordeelde om de ruste in
sijn Kijck te behouden / ende / om de afkeerighepd / die'er /
tusschen die van beyde de Religien was / te verminderen /
om soo veel te meer in Staet te zijn / om / volgens sijn be-
sluyt / te arbeypden / soo als hy hadde voorgenomen / tot de
vereeniginge met de Kercke / van die gene / die sich soo lich-
telijck / van deselve / hadden afgesondert. Door dien nu
het voornemen van den Koning / onsen genoemden Groot-
vader / door sijne verhaeste dood / niet heeft konnen vol-
bracht werden / en zijnde de Executie van het geseyde Edict
sels / geinterumpeert / gedurende de minder-jarighepd van
Wijlen den Koningh onsen seer geëerden Heer ende Vader /
van

van gloriensfer gedachtenisse / dooz nieuwe ondernemingen /
van die gene van de gepretendeerde Geresormeerde Religie /
soo hebben deselve gelegentheid gegeven om haer van ver-
schepdene voordeelen / die haer / dooz dat Edict / waren
toegestaen / te ontfetten. Den Koningh / onsen geseyden
Heer ende Vader / eventwel / gebuyckende sijne gewoon-
lijke sachtmoedigheid / verleende aen haer / te Nimes /
noch een nieuw Edict / in Julio 1629. dooz middel van het
welcke de ruste / weder op nieuws hersteld zijnde / heeft
Wijlen den Koningh / gemoedicht dooz den selven geest
ende pver voor den Gods-dienst (die geseyden onsen Groot-
vader hadde in den Vredens-tijd gedacht / tot sijn voor-
nemen / voordelick te gebuycken) in voornemen geweest
om sijn Godvuchtigh desseyn upt te voeren / doch de Wun-
telandsche Oorlogen / weynigh Jaeren daer na / voorval-
lende / soodanigh dat / zedert het Jaer 1635. tot dat van
1684. in het welcke den Treves / met de Vorsten van
Europa / geslooten is / het Rijck weynigh tijden in ruste
is geweest / ende niet mogelijk / pers anders / tot voor-
deel / van den Gods-dienst te doen / als het getal der offe-
ningen / van die van de gepretendeerde Geresormeerde Re-
ligie / te verminderen / dooz verbod aen die gene / welke
men bevonden heeft sich gestabilieert te hebben / buyten
kracht der Edicten / en dooz vernietiginge van de Chambres
My-parties, of Rechts-bancken upt luden van beyde de
Religien bestaende / welke niet / als by provisie / waren
aen-gesteld. God nu epndelijck hebbende toegelaten / dat
onse Onderdanen een volkomene ruste genieten / ende dat
wy niet beter sijn dooz de sorge van haer tegens onse Vran-
den / te beschermen / konnende oock nu ons voordeel doen
met die Treves die wy soo lichtelijck vergunt hebben / op
dat wy ons t'eenemaal souden konnen appliceren / tot het
upbinden der middelen / om het voornemen de Koningen /

onsen Groot-vader ende Vader te bereyken/ het welck oock
het onse is geweest/ van die tijd af aen dat wy aende kroone
quamen / soo sien wy nu dan/ met de rechtvaerdige erken-
tenisse die wy daer ober / aen God verschuldicht zijn / dat
onse zorgen / het gewenste oogwit hebben bereyckt / dooz
dien het beste ende het grootste gedeelte onser Onderdanen/
van de geseyde gepretendeerde Sereformeerde Keligie / de
Catholijcke heeft aengenomen. Ende dooz dien / inge-
volge van dat de Executie van het Edict van Nantes / als
oock van alles dat toegestaen is in faueur van die van de
geseyde gepretendeerde Sereformeerde Kelige/ krachteloos
is / soo hebben wy geoordeelt / dat wy niet beter konden
doen / om de gedachtenisse der Troublen t'eenmael upt te
wischen / soo veel als de verweyninge ende de qualen/ wel-
ke het voortsetten van die valsche Keligie in ons Rijck ver-
oorsaecte heeft / die oock oorsake gegeven heeft tot het ver-
leenen van dit Edict ende van soo veele andere Edicten ende
Declaratien die 'er zijn voorgegaen of geëmaneerit in-ge-
volge van het selve / als geheelijck het geseyde Edict van
Nantes in te trecken / soo wel als de Articulen / welcke /
upt krachte van het selve zijn toegestaen / nevens alle het
geene dat naderhand / ter gonste van die van geseyde Ke-
ligie / gedaen is.

I. Doen wy weten / dat wy / dooz die ende andere rede-
nen / ons daer toe bewegende / ende upt onse seeckere weten-
schap / volle macht ende Konincklijke Authorigteyt / dooz
dit eeuwig ende onwedderoepelijck Edict / gesupprimeert en-
de gerevoceert hebben / supprimeeren ende revoceeren mits
desen / het Edict vanden Koningh onsen Groot-vader / ge-
geven te Nantes / in de maende April 1598. in sijn geheele
behelesingh / gelijk oock de besondere Articulen / bevestigt/
op den 2. May / daer aen volgende / ende de Lettres paten-
tes ofte opene Brieven / daer op gekerpedieert / mede het
Edict

Edict te Nimes in de maendt July 1629. gegeven / welke wy verklaren nul ende van omwaerde te zijn / even als of sulks noyt geschiedt was / te samen met alle andere gegebene Concessien / soo uyt kracht van deselve / als van andere Edicten / Declaratien ende Arresten / aen die van de gepretendeerde Gerefomezde Keligie verleent / van wat nature die oock soude mogen zijn / welke mede sullen gehouden werde / als of sy niet gegeven waren. Doek is in gevolge / onsen wille ende het behaegt ons / dat alle de Kerken / van die van gesepde gepretendeerde Gerefomezde Keligie in ons Koninckrijck / Landt / Landen ende Heerlijckheden / onder onse gehoozsaemheyt gelegen / aenstonts sullen gedemolieert werden.

II. Verbieiden wy aen alle onse Onderdanen van de gepretendeerde Gerefomezde Keligie / haer meer in een particulier huys of plaetse te vergaderen / om hare Godsdienst te oefnen / onder wat voozwendinge dat het soude mogen zijn. Selve sullen sy haer onthouden van de Keële Exercitien / of die van de Baillages, als waren die gehandthaeft dooz besluyten van onsen Raedt.

III. Gelyckelijck verbieiden wy aen alle Heeren / van wat conditie die mogen zijn / in hare Husen of hare Leengoederen / de oefninge van gesepde Keligie te doen / van wat vooz nature hare Leengoederen doek mogen zijn / alles op de poene van Lichaem ende Goederen / te verbeuren dooz die geene van onse Onderdanen / welke gesepde offeninge sullen doen.

IV. Beveelen wy aen alle Predikanten van gesepde gepretendeerde Gerefomezde Keligie / welke haer niet sullen willen bekeeren / ende de Catholijcke / Apostolijcke en Roomsche Keligie omhelsen / uyt ons Rijck ende Landen onder onse gehoozsaemheyt te trecken / 15. dagen na de publicatie van dit Edict / sullende sy na die tijdt in deselve niet

langer mogen verblijven / ende geduerende deselve / geene
Predicacien mogen doen / soo wel als geen vermaninge of-
te anderen dienst / op poene van op de Galeye gebannen te
werden.

V. Willen wy / dat die geene vande Predikanten / die
sich bekeeren sullen / deselve exemptie der Tailles, de vry-
hepdt van Inquartieringh des Krijghs-volcks haer leven
langh sullen genieten / welke sy genooten hebben terwylen
sy den dienst van Predikanten waer namen / gelijk oock ha-
re Weduwen na haer doot / soo langh sy den weduwelijc-
ken staet beleven; Ende daer en boven sullen wy / aen ge-
sespde Predikanten / secker jaerlijks tractement geven / het
welcke een derde meer sal bedragen / als het geene sy / als
Predikanten trocken / van het welke hare Weduwen / de
helfte / na haer Mannen doot sullen trecken / soo langh
sy Weduwen blijven.

VI. Soo ymandt van gesespde Predikanten Advocaten
willen werden of sich / in de Rechten laten gradueren / soo
willen ende verstaen wy / dat sy onse Declaracien / welke
drie jaren studeren / aen de soodanige / voorschrijven niet
sullen onderwoyren zijn / ende dat sy na het gewoonlijck on-
dersoeck uptgestaen te hebben / ende daer doo; bequaem ghe-
vonden zijn / als Doctoren in de Faculteyt sullen aenge-
nommen worden / betalende maerde helft vande kosten / welke
men gewoonlijck dieshalven in pder Universteit geeft.

VII. Wy verbieden alle bysondere Schoolen / tot onder-
wijsinge der kinderen / van die geen / welke van de gepre-
tendeerde Gereformeerde Religie zijn / ende generalijck al-
le dingen / welke als een Concessie ofte toestandt / voo; die
van gesespde Religie soude konnen geacht werden.

VIII. Ten opsicht der kinderen / welke upt die van de
gepretendeerde Religie sullen geboren werden / willen wy /
dat sy / in het toekomende / sullen gedoopt werden doo; de
Parochie-Waen. Wy beveelen aen de Warden ende Moes-
der

ders / hare Kinderen / ten dien ende / in de Kerke te sen-
den op de boete van 500. guldens / ende noch grooter soo het
sulks vereyscht; Soek sullen daer na de Kinderen / in de
Catholijcke / Apostolijcke ende Roomsche Religie / op ge-
voedt werden / tot het welcke wy / de Rechters der Plaet-
sen wel expresselijck gebieden de handt te houden.

IX. Ende om onse barmhertighedte te gebuycken / om-
trent die geene onser Onderdanen welcke van gesepde gepre-
tendeerde Gerefomezde Religie zijn / welke uyt ons Kos-
ninckrijck / Landen ende Landerpen moghten vertroocken
zijn / vooz de publicatie van dit ons Edict / willen ende ver-
staen wy / dat deselve / indien sy binnen vier maenden / te
reeckenen van den dagh der gesepde publicatie weder kee-
ren / weder in het besit van hare Goederen sullen kunnen
komen / even als of sy hier altoos geweest hadden / daer in
tegendeel der geener / welke in die tijdt van vier maenden /
niet weder in ons Rijck sullen komen / ofte in de Landen
ofte Landerpen onder onse gehoozsaemheyt / welke sy ver-
laten hebben / goederen geconfisqueert gehouden werden /
uyt krachte van onse Declaratie van den 20. Augusti
laetstleden.

X. Doen wy seer uytduckelijcke de verhaelde verbiedin-
ge / aen alle onse Onderdanen welcke van gesepde gepre-
tendeerde Gerefomezde Religie zijn / van soo vooz haer-
selven als vooz haer Vrouwen ende Kinderen belanght uyt
gesepde ons Rijck / Landen ende Landerpen onder onse ge-
hoozsaemheyt niet te trecken / noch hare Goederen ofte
effecten elders over te maken / op poene van de Galgen /
vooz de Mannen / ende confiscatie van lijf en goederen /
vooz de Vrouwen.

XI. Willen ende verstaen wy dat de Declaratien tegens
de wedr-afvallige gegeven / volgens haer forme ende in-
houde / sullen geexecuteert werden.

XII.

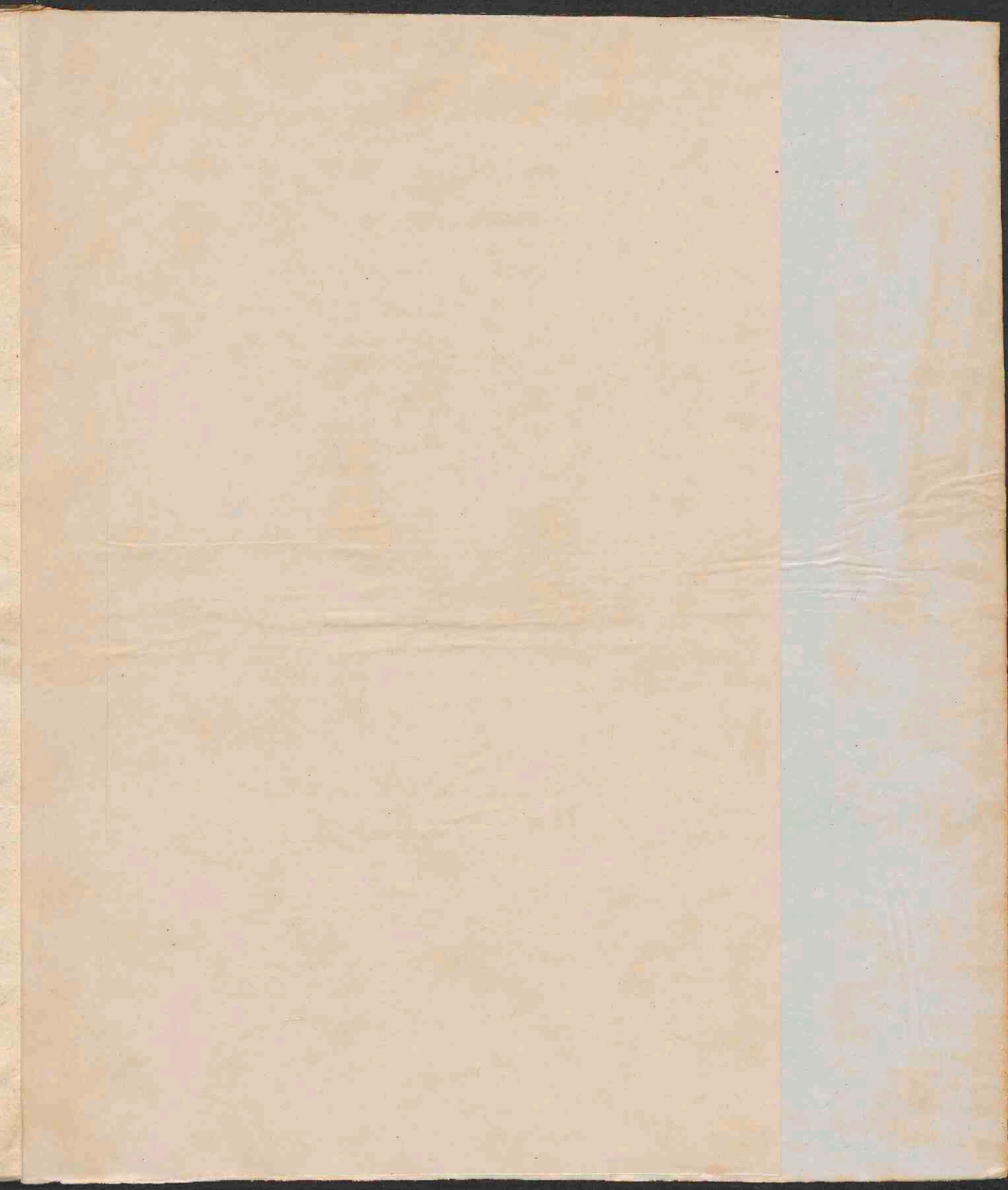
XI. Daerenboven sullen die van geseyde gepzetendeerde **Ge-**
reform. Religie / in verwachtinge van dat God haer / eben als de
 andere / geliebe te verlichten / in de Steden en Plaetsen van ons
 Rijk / Landen ende Landerpen onder onse gehoozsaemhepd zyn-
 de / verblyben / haren Koophandel continueren / ende het gena
 van hare Goederen hebben / sonder daer in ontrufft ofte belet te
 werden / onder voozwendigh van van de gepzetendeerde **Ge-**
reformeerde Religie te zyn / onder bedingh / soo vooz ons geseght
 is / van geen oeffeninge van haer Gods-dienst te doen / ende sich
 niet te versamelen onder voozwendinge van gebeden ofte waer
 anders een geseyden Dienst soude konnen raken / van hoedanige nature het
 voech soude konnen zyn / op voozgestelde poene van confiscatie van Uichaem
 ende Goederen. Doch bevelen wy hier vooz aen onse liebe ende getrouwe
 Raden van het Hof des **Parlements** / die van onse Kecken-kamer / en van la
 Cour des Aydes te **Parijs** / aen de **Bailliuoen** / **Seneschalen** / **Provoosten**
 ende andere onse **Rechters** ende **Officieren** / welke sulcks competente / gelijk
 oock aen hare **Stedehouders** / dat sy / dit ons tegentwoozdighe **Edict** in hare
Haben ende **Jurisdicctien** / selfs ten tijde der **Vacantien** / sullen doen **Lesen** /
Publiceren ende **En-registreren** / ende het selve onderhouden / doen onder-
 houden / na-komen ende obserberen / van stuck tot stuck / sonder tegens te
 doen ofte toe te laten dat daer tegens gedaen werde / in eenigerhande ma-
 niere / want sulcks is ons begeeren :

Ende op dat dit vooz altoos vast ende krachtigh moge blyben / soo hebben
 wy / aen desen tegentwoozdigen / ons **Zegel** doen hangen. **Gegeven** te **Fon-**
tainebleau in de maendt **October** / in het jaer der **Genade 1685.** ende het
 drie-ende-veertighste van onse Regeeringe. Was geteekent **LOUIS** visa
 le **Tellier** ; noch lager stont / vooz ordre des **Koninghs** / ende was geteec-
 kent ; **Colbert** ; ende gesegelt met het groote **Zegel** in groenen wassche / op
 banden van roode ende groenen zijde.

Geenregistreert, na dat des **Konings Procureur** hier op
 gehoort was ende sulcks verfocht hadde, om volgens forme ende teneur ge-
 executeert te werden, oock sijn gecollationeerde **Copyen** aen alle de **Recht-**
bancken, **Bailluagien**, ende onderhoorige **Seneschalschappen**, om in deselve
 op gelijcke wijs **Geenregistreert** te werden, ende is aen geseyde **Procureur**
Generael des **Konings**, bevolen, daer toe de hand te leenen, ende daer van
 verslekeringe aen het Hof te geven: **Gedaen** te **Parijs** in de **Kamer** der **Vaca-**
tien, op den 22 **October 1685.**

Ende was geteekent,

De la Baune.

A 2492315

